

Fransanın Kurtuluşu İngilterenin Elindedir

Fransa Almanya ile uyumla tarihinin en büyük gafını ve hatasını işlemektedir. Sulh bu nevi millet ve devletlere af değil, asırlar boyunca sürecek mahkûmiyet getirecektir..

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Fransanın değişik vaziyeti ve Mareşal Petenin deklarasyonu münasebetiyle; İngiltere ve Amerika husule gelen aksilâmel her gün biraz daha şiddetlenerek devam ediyor.

Bugünkü harbin sebepleri arasında Fransanın ne dereceye kadar âmil olduğu gözününe getirilirse; neticesi üzerindeki vaziyetin de o nisbette bir hesaba istinat etmesi tabiidir.

Harbe giren ve fakat beklenmedik bir tarzda, beklenmedik bir şekilde tezmete uğrayan Fransa için, hiç olmazsa kurtuluş gününe ve kat'i neticenin alınmasına kadar müteakke vaziyetini olduğu gibi muhafaza etmesi, Alman tekliflerine mukavemet ve kendisini harbe sokan ideale sadık kalması icap ederdi. Bunu yaparken de bugün maruz bulunduğu müşkülattan daha beterine maruz bulunması mümkün olamazdı ve.. nihayet en son kertede hükümet Afrika'ya çekilebilirdi.

Mareşal Peten son günleri kadar bu vaziyete dikkat göstermişken; Amiral Darlanın habşi İngiliz aleyhtarlığına ve Almanların sinir harbine ve tazyikine artık mukavemet göstermesi ve Almanlarla anlaşmakta menfaat umması; harbin mukadder neticesine müessir olmak ihtimalinden uzak bulunmakla beraber; şeyri üzerinde ve Fransız milletinin müstakbel mukadderatında, herhalde menfi bir tesir husule getirmiştir.

Mareşal Peteni tesir altında bırakan fikir ve menfaat cereyanının esasları şu oluyor:

A- Fransayı harpten evvelki vaziyetine muhafaza etmek.

B- O vakte kadar müteakke şartlarını hafifletmek ve Fransız milletini muvakkat bir ferahlığa kavuşturmak..

Tabii bu fikri tahakkuk sahasına isal edilemek için, herşeyin başında Almanyanın istediklerini yapmak ve karşılığında isteneni tahakkuk ettirebilmek için Almanyanın bu harpten muafazaya çıkacağına inanmak lazımdır. Aksi-halde, yani, Almanyanın kaybı takdirine karşı da şöyle bir muhakemenin hâkim olması şarttır:

— Almanyaya müstemlekelerimiz, Avruvadaki vaziyetimiz, Alsas Loren dışındaki topraklarımızı bize harpten sonra iade edecek, bizi İtalya ve İspanyanın taleplerine karşı koruyacak. Buna mukabil biz de Almanyanın bizden istediği işleri, münakale vasıtalarını temin edeceğiz. Harbin devamı için de de yüklerimiz hafifletilecek. (Devamı 5 inci sayfa)

Filistin'deki Orta Şark İngiliz kuvvetleri kumandanı General Wilson

Irak'a giden Alman tayyareleri harekâta başladı

Musulda bir çok Alman tayyaresi tahrip edildi

Kahire 18 (A.A.) — İngiliz hava umumî karargâhı dünkü tebliğinde, Irak'taki hava faaliyeti hakkında şu tefsilat verilmektedir:

İngiliz tayyareleri, Musul tayyare meydanlarına muvaffa kıyetle neticelenen akınlar yapmış - (Devamı 5 inci sayfa)

Yüksek Komiser bu akşam radyoda beyanatta bulunacak

Londra 18 (A.A.) — Beyrut radyosu, dün, Suriyede Fransız yüksek komiseri General Dentz'in bu akşam 20 de radyoda mühim beyanatta bulunacağını söylemiştir.

Çok çocuklu ailelere muavenet 42382 ana nakdî yardım bekliyor!

Bunlara verilecek para 1 milyon 271 bin lirayı buluyor, fakat...

Çok çocuklu ailelere yapılan nakdî yardım için Sıhhat ve İktisat Muavenet Vekâletinin 1941 mali yılı bütçesine ahvali hazıra dolayısıyla ancak elli bin lira tahsisat konabilmektedir.

Yapılan tetkiklerde ise 6 çocuklu veya 6 çocuktan fazla olan ailelerden ikramiye için Sıhhat Vekâletine müracaat edip de henüz tevziat yapılamayan kırk iki bin üç yüz seksen iki anne mevcut bulunmaktadır. Bunlara verilecek ikramiye miktarı ise bir milyon iki yüz yetmiş bir bin lira tutmaktadır.

Basrada büyük bir muharebe başladığı yalan

Kahirede böyle bir muharebeden malûmat yok

Kahire 18 (A.A.) — Irak tebliğinde Basra mntakasında büyük bir muharebenin başladığı, tefsilatın başka bir tebliğle nesredileceği bildirilmişti. Halbuki son iki gün içinde İngiliz Ordusu Umumi Karargâhının tebliğinde, Basra mntakasında sükûnet hüküm sürmekte olduğu bildirilmiştir. Kahiredeki salâhiyetler mehafilde, şimdiye kadar Basra mntakasında bir muharebenin başladığını gösterecek hiç bir alâmet olmadığı beyan edilmektedir.

Suriye meydanlarını bombardımanlar artacak

Kahire 18 (A.A.) — İngiliz tayyareleri, Beyrut, Şam ve Rayak tayyare meydanlarını muvaffa kıyetle bombardıman etmişlerdir.

Salâhiyetler askeri mehafilde İngiliz tayyarelerinin Suriyede bombardımanlarının gittikçe kesafet peyda edeceği beyan edilmektedir.

Bir çok Fransız tayyarecileri Filistin'e kaçtı

Kudüs 18 (A.A.) — Birçok Fransız tayyarecileri tayyareleriyle birlikte Suriyeden ayrılarak Filistine gelmişlerdir. Bunlar, artık Vişi hükûmetine hizmet etmemenin vazifeleri olduğunu söylemişlerdir.

Çok çocuklu ailelere muavenet

Sıhhat Vekâleti yeni bütçesine bunlar için ancak 50 bin lira tahsisat koymakla beraber çok çocuklu ailelerin nakdî mükâfatlarını biran evvel verebilmek için mali yılı içinde yeni tahsisat temini ve bütçede münakale yapılması imkânlarını araştırmağa kararlaştırmıştır.

Mahkûm olan Hurdacı

Kilosu 23 kuruşa satılması icap eden demirleri Eminönü Kaymaklığına kırk kuruştan satan ve bu suçla tevkif olunduğunu yazdığımız hurdacı Taha dün 25 lira para cezasına ve dükkânın 7 gün müddetle seddine mahkûm olmuştur.

NOTLAR:

Ne şiş, ne kebab

Bizim mahut arkadaşla Vişi hükûmetinin Almanlara karşı gösterdiği mütaavazî bahis mevzuu ediyorduk ta: — Mareşal Peten ve arkadaşları hem Almanlarla hem de İngilizlerle uyumak ve 1939 harbinin felâketlerinden yalnız gördükleri kadari ile kurtulmak istiyorlar..

Diğerdek, devam etti: — Böyle siyasete Türkcede «Ne şiş, ne kebab yansın» siyaseti derler..

— Yalnız bunda haksızın..

Dedim ve, cümlemizi bitirdim: — Böylesine hattâ «Nalinci keseri» bile denmez de halk dilinde «Çevir kaz yannasm..» politikada da «Makasla» adı verilir.

Mahut, bu mukabelede: — O halde Fransa harp içinde ve harp sonunda bu «makaslaması» ile kuşa benziyecek desen.. Cevabını verdi..

Almanların bir taraftan tayyare geçirirken, bir taraftan yerleşmeğe baktıkları Suriyenin haritası

Suriyede ki Fransızlar silâha sarılmıya davet edildi

Alman nüfuzu tam işgalin başlangıcıdır, deniyor

Kahire, 18 (A.A.) — General dö Gaul'un Yakın Şark'taki mümessili General Katru dün radyo ile Suriyede ki Fransızlara hitap etmiş ve Suriyeye Almanlara terketmeyi ihtiva eden Vişinin yalnız politikasına karşı mücadele için, kendilerini silâha sarılmıya davet etmiştir.

Suriye halkına hitap eden General, Suriyeye Alman nüfuzunun, memleketi tamamen işgal için bir başlangıç teşkil ettiğini söylemiştir.

Mısır topraklarında Alman askeri kalmadı

Ancak bir küçük müfreze daha çekilmedi

Kahire 18 (A.A.) — İngiliz tayyareleri, Bingazi, Derne, Gazale ve Beninayı muvaffakiyetle bombardıman etmişlerdir. Yangınlar ve şiddetli infilâklar çıkarılmıştır.

ALINAN 500 ESİR

Kahire 18 (A.A.) — Röyter muhabirine göre, şimdi Mısır topraklarında ancak bir küçük Alman askeri kıtası kalmıştır.

İngilizler tarafından esir edilen 500 Alman esiri piyade ve tank müfrezelerine mensuptur. Bunlar vasıtaları tahrip edildikten sonra, yaya giderlerken esir edilmişlerdir.

Almanya bozuk meyva satan Mu-sevi tüccar!

Salamon isminde bir kuru meyva ihracatçısı Almanyaya sattığı kuru eriklerin bir kısmını kasten bozuk verdiğinden Asliye 6 ümci Ceza Mahkemesine tevdi olunmuş ve suçlu sabit görülerek beş bin lira para cezası ödemeye mahkûm olmuştur.

Fatih Halkevinde Çiçek Sergisi

Fatih Halkevinde açılan çiçek ilik kursuna iştirak eden genç kız ve kadınlarımızın yaptıkları muvaffak eserleri dün bir sergi halinde teşhir ettiklerini yazmıştık. Resmî miz âlaka ile karşılanan bu sergiyi de kursa iştirak edenleri göstermek tedir.

Hess'in mühim ifşaatta bulunduğu anlaşılıyor

Hazırlanan gizli raporlar büyük bir dosya halinde

Londra 18 (A.A.) — Londra gazetelerinden Evening Standart diyor ki:

Rudolf Hessin Almanyanın vaziyetine dair söyledikleri ile nazilerin plânları üzerine verdiği malûmat hakkında hazırlanan gizli raporlar şimdi büyük bir dosya teşkil etmektedir. Başvekil bütün raporları okumuştur. Halen bu raporlarda bakar bakmaz göze (Devamı 5 inci sayfa)

Amba Alagi zaptedilmek üzere

Kahire 18 (A.A.) — Habeşistanda, Amba-Alagi İtalyan mevziinin işgali için şiddetli muharebeler devam ediyor. 10 ilâ 15 bin İtalyan burada anudane müdafada bulunmakta. Amba-Alagi'nin âkibeti taayyün etmiş gibidir. Burada, şerâit Keren'e benzer. Amba-Alagi alındıktan sonra, İtalyanların elinde yalnız Gondar ve Cimbababa ve Asmara yolu açılacak ve İngilizler bütün Habeşistanın kontrolünü temin edebileceklerdir.

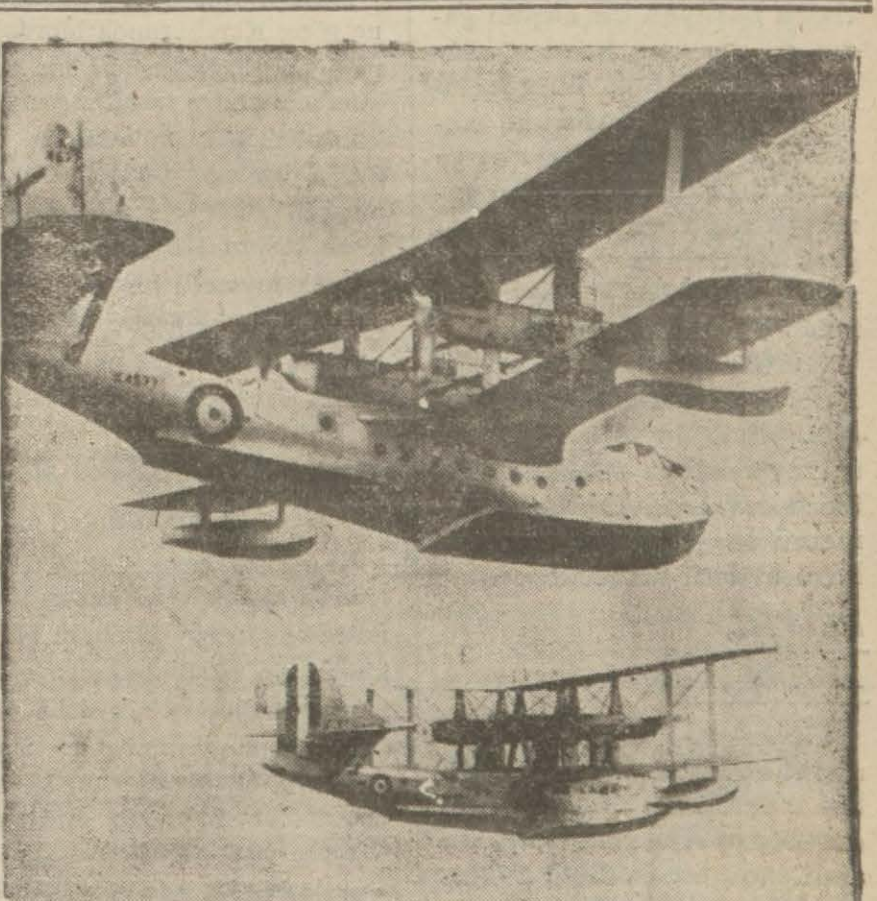
Bu sabah Şişli nahiyesinde pasif korunma denemesi yapıldı

Bu sabah Şişlide bir pasif müdafaa ve paraşütçülere karşı korunma tecrübesi yapılmıştır. Tecrübe on birde çalan alarm (Devamı 5 inci sayfa)

Yeni program da bu gün tatbik ediliyor

Bu sabahattan itibaren radyomuzda yeni bir programın tatbik olunmasına başlanmıştır: Evvelce her Pazar saat 9 da başlanan nesriyatta yeni program mucibince bu sabah saat 8,30 da başlanılmış ve 8,45 e kadar müzik çalındıktan sonra 8,45 te Ajans haberleri verilmis, 9 dan 9,30 a kadar yine müzige yer ayrılmıştır. 9,30 da da «Evin saati» açılmıştır.

Badema her Pazar bu şekilde yapılacak ve diğer günlerde de sabah nesriyatına 8 yerine yarım saat erken 7,30 da başlanacaktır. Yeni Program meydanında her akşam 10 dakika «Memleket Saati», Perşembe akşamları «Dertleşme Saati» ve «San'atlarımızı konuşuyor saati» Pazar günleri öğle vakti «Dereden Tepeden Saati» Cumaları «Temsil Saati», Pazartesi ve Çarşamba «Hep birlikte halk şarkılarını öğrenme Saati» mevcut bulunmaktadır.

İngiliz ağır bombardıman tayyareleri uçuş halinde

HARP VAZİYETİ

İngilizler Suriyeyi işgal için kara, hava ve deniz kuvvetlerini birlikte kullanabilirler; zira daha ziyade kaybedecek vakitleri kalmamıştır

Yazan: EMEKLİ KURMAY SUBAY

ŞARKİ AKDENİZ HAVZASINDA MUHAREBE CEPHELERİ:

Bu cepheleri tayin ettikten sonra Almanların geyesini anlamak ve muharebeleri takip etmek daha kolay olacaktır. Şarkî Akdenizdeki cepheleer şunlardır:

- 1- Kıbrıs - Girit - Maltadan geçen İngiliz deniz cephesi;
- 2- Libya cephesi;

3- Suriye cephesi;

4- Irak cephesi.

Almanlar, birkaç gün evvelisine kadar İngiliz deniz cephesinin garp kısmında, yani garp çölü istikametinde Mısır seferile meşgul idiler. Süveyş kanalı yalnız garp çölünden tehlide maruzdu. İngiliz deniz cephesinin şark kısmı (Devamı 5 inci sayfa)

Bu sabah Şişli nahiyesinde pasif korunma denemesi yapıldı

Bu sabah Şişlide bir pasif müdafaa ve paraşütçülere karşı korunma tecrübesi yapılmıştır. Tecrübe on birde çalan alarm (Devamı 5 inci sayfa)

Hicaz kralının Irak Maliye Nazırına bazı sözleri

Kahire 18 (A.A.) — Reuter: Öğrenildiğine göre, Suudi Arabistan Kralı İbnissuud, Irak Maliye Nazırı Naci Elsuudi Paşayı kabul ettiği zaman kendisine şunlar söylemiştir: «Rasid Ali ile, takip ettiği siyaset hakkında hemfikir olsaydım şimdiye kadar ona yardım etmiş bulurdum. Arap milletinin takip etmesi lazım gelen yegâne yol İngiltereye müzaheret etmektir.»

Yarın Gençlik Bayramımızı kutlayacağız

Sembolik Bayrak bu akşam 17 de Çankırıya getirilmiş olacak

19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı münasebetiyle yarın tekml devay ve bankalar tatil bulunmaktadır. Diğer taraftan yarın sabah saat 10 da Takdim Cumhuriyet meydanında yapılacak buluşma geçit resmiyle saat 16 da «Te» (Devamı 5 inci sayfa)

Vefa ve Feriköyünde iki kanlı aile faciası oldu

Şehrimizde dün iki kanlı aile faciası olmuştur: (Devamı 5 inci sayfa)

KISACA

Beyan olunur ki..

A. ŞEKİP

Bu harbin hususiyetlerinden biri de, siyasi ve askeri sözcüklerin, alâkadar mahfillerin, bazı devlet veya hükûmet reislerinin verdikleri beyanatta kullandıkları lisandır. Bu lisanın garip bir edası, ivicacı vardır.

Geçen gün, Amerika Cumhurbaşkanı Ruzvelt, gazeteciler toplantısında, dünya hâdiselerini izah etmiştir. Bir aralık gazeteciler, Almanyanın X.zildevi harp sahası ilân etmesi üzerine, Amerikanın ne yapacağını Ruzvelte de, bu husustaki mütalesasının ne olduğunu sordular.

Ruzveltin, bu çok mühim mevzu hakkında söyleyeceği tek cümlemin, hattâ, tek kelimenin ne kadar ehemmiyetli olabileceğini takdir edersiniz, değil mi?

Ruzvelt, gazetecilere şu cevabı veriyor: «— Muhakemenizi kullanınız.»

Nazî soran gazeteciler, muhakemelerini daha evvel kullanmış, cevap aramış, fakat, bulamamışlardı ki, hâdiseleri Cumhuriyetisinden öğrenmek istemişlerdir.

Siyasi ve askeri hâdiseleri izah maksadile söylenen bu harbin nutuk ve beyanatlarından mühim bir kısmı, işte, bu mahiyettedir. Artık, bu sözlerden tenevvür edin de, hâdiselerin mahiyetini anlayın!.

YAKINDA BAŞLIYORUZ

Onun Hayatını Anlatıyorum

YENİ TEFRİKAMIZ

Yazan: HALÜK CEMAL

Bu eser, bir ihtirastır, ihtirasa kurban olanların hakiki hikâyesidir.

Zevk, neşe, eğlence ve aşk gecelerinin heyecanlı hatıraları.. Bu hatıraların kayboluşu ve bambaşka acı, sefil, bedbaht bir hayat uçuşumuna yuvarlanış..

HADİSELER KARSISINDA SON TELGRAF

SEL GİDER,
KUM KALIR

1 Mayıs 1939 dan sonra in-
tişara başlayan bir akşam ga-
zetesini, ara sıra, benden bah-
sediyormuş! Ben, bu gazete-
yi görüp okuyamıyorum. Ak-
lı sıra alay etmek cür'et ve
küstahlığından bulunun bu ga-
zeteye hiç cevap vermeyece-
ğim. Hakkımda yazdığı ya-
zıları da şu âne kadar gör-
müş ve okumuş değilim.

Yeni harp, bir takım acı-
lıklar, garabetler çıkardığı
gibi, böyle bir takım paçav-
ralar da ortaya attı. Bu gaz-
etenin cevabını, herkesin te-
menni ettiği normal zaman-
ların avdeti, verecektir.

DELİ Mİ,

AKILLI MI?

Geçenlerde müthiş bir ci-
nayet olmuştu. Bir adam, aile-
si efradından üç kişiyi öldür-
müştü. Rivayete göre, bu
azılı cani, bir asabiye dokto-
rundan «deli», diğer bir asabiye
doktorundan da «akıllı»
diye rapor almış! Delilikle
akıllılık arasındaki fark bu
kadar küçük bir şey midir ki,
ortada bir nokta nazar ihtilâfı
bulunabiliyor.

Ben, bu meseleyi merak et-
tim. Dediler ki:

«— Öyle bir zamanda ya-
şıyoruz ki, kimin deli, kimin
akıllı olduğu bir türlü anlaşı-
lamıyor, vesselâm!»

RADYODA

HALK ŞARKISI

Radyomuz, neşriyat pro-
gramını genişletiyor. Haftada
bir gün de, halk şarkılarını
öğretme saati ihdas edildi.
Bu saatte, radyomuz, bize
halk şarkılarını öğretecek,
dinliyenler, hep bir ağızdan
türküler söyleyeceğiz.

İyi amma, ya, sesi fena o-
lanlar ne yapacak? Bütün
dinleyiciler, mutlaka şarkıya
istihak edecek mi? Bari, o
günün sabahında, sesi fena
olanlar, birer yumurta içme-
li.

AMERİKANIN

ÖLÇÜSÜ

Amerikada, piyasaya çı-
kan yeni bir şarkının halk ta-
rfindan beğenilip beğenilme-
diği şöyle bir mikyasla tesbit
ediliyormuş:

Eğer, yeni şarkının plâkla-
rı, en az 50 bin adet satış ya-
parsa, bu şarkının, halk ta-
rfindan beğenildiği neticesine
varılıyormuş!

Eğer, bizde de, aynı mik-
yas kabul edilirse, şarkıları-
mızın hiç birinin beğenilme-
diği neticesi çıkar. Bilmiyo-
rum, bizde, yerli şarkıların
plâkları kaç adedi sahih sa-
ılır?

AHMET RAUF

1200 Yıllık Bir İlahit

Karaburun civarında
çok kıymetli tarihî
bir eser bulundu

Müzeler İdaresine bildirildiği
ne göre, Karaburun Mordoğan
nahiyesinin Değirmenyani mey-
kinde köylüler tarafından tarla
kazılırken çok san'atkarane işle-
meleri bulunan bir lâhid bulun-
muştur. Yerinde yapılan tetkik-
lerde bunun 1200 sene evveline
ait çok kıymetli bir eser olduğu
anlaşılmıştır. Müzeler İdaresi mü-
tehasşis bir zatı yerine göndere-
cektir.

Pahalı ahnan göz taşları

Ziraatçilere ucuz gözaşı temini
için bu maddeye 20 kuruş satış
fiatı konmuştu. Halbuki birçok
kimselerin elinde bulunan gözaş-
larının maliyetlerinin daha yük-
sek olduğu görülmüştür. Buun
üzerine bunların ellerindeki mal-
ları maliyet fiyatından Birliklere
satması kararlaştırılmıştır.

KÜÇÜK HABERLER

TİCARET ve SANAYİ:

★ Dün İstanbuldan 200,000 lira-
lık ihracat yapılmıştır. Bu me-
yanda Almanyaya deri, bakla,
Romanyaya balık, zeytin, işviç-
reye kumdari gitmiştir.

★ Dün bir Reşad altını 2745,
külçe altının gramı 348 kuruş ve
beşbirarada 122 lira idi.

★ Ticaret Vekâleti Heyeti Tef-
tiş Reisi Hakkı Kâmil, şehri-
mize gelmiş, teftişlere başlamış-
tır.

★ Yeni et narhı dünden itiba-
ren başlamıştır. Belediye ve Fiat
Mürakabe bürosu, yeni narhın
tatbik edilip edilmediğini şiddetle
takip edeceklerdir. Yeni narha gö-
re perakende karamanın kilosu
60, dağlıç ve kıvrıncın kilosu 65
kuruşa satılacaktır.

MÜTEFERİK:

★ Kızıltoprakta bir pazar yeri
açılması için tetkikler yapılmak-
tadır.

★ Kızılcahamamın İğdir köyün-
den Yakup karısı Şerife Gündüz
evinde oturmakta iken âni olarak
dışarıdan içeriye atılan tabanca
merminin isabetiyle ölmüştür.
Kurşunu kimin attığı belli de-
ğildir.

★ İktisat Vekili Hüsnü Çakır,
dün Ankaradan şehrimize gelmiş-
tir. Vekil Bostancık evine gide-
rek istirahat etmiştir.

★ Beşiktaş Halkevinin Güzel
San'atlar komitesine mensup B.
Cevat, Zafer, Muzaffer Bil, Mus-
tafa Cerali, Atif Avcı, Celâl ve
Bülend'in teşkil ettikleri cazband
takımı dün gece ve gündüz iki
muvaffakiyetli konser vermiştir.

★ Üniversite imtihanları dün
sona etmiştir. Bugünden itibaren
Üniversitede yaz tatiline başlan-
mıştır.

HALK Filozafo

Konuşmak san'atı

Türkçemizin güzel ahengi, iyi
konuşan ağızlarında duyulur. Eski-
den, hoşsohbet, tatlı konuşan, ne-
şeli, nüktelerdaz adamlar vardı. Bu
gibi tipler, gittikçe azalmaktadır.
Muhakkak ki, konuşmak, iyi ko-
nuşabilmek, tatlı ve doğru ko-
nuşmak bir san'attır.

Bugünkü hayat şartları, cem-
iyetin geçirdiği istihaleler, konu-
şma mevzuunu oldukça ehemmi-
yetten azaltmışa benzior.

Çiğnumuz, kırık dökük cümleler,
manasız yarım kelimeler, iyi ku-
rulumamış ibarelerle konuşuyoruz.
İyi konuşabilmek bir san'at ol-
duğu kadar, bir bilgidir de. Çün-
kü, iyi konuşabilmek için, insanın
vokabülünün zengin olmak lazımdır.

Yeni gençler, kız ve erkek, çok
az kelimeleri biliyorlar. Lisansızda
yerleşmiş ve artık malum olmuş
bulunan birçok arapça ve farsça
kelimeleri, korkunç ve yanlışla
yaklaşılmış birer «lügat» addedi-
yorlar.

Tıpkı, Londra radyosundaki
türkçe spiker gibi, bir çoğu, «ha-
sar», «tebarüz», «harekât» gibi, en
basit kelimeleri bile yanlış telâf-
fuz ediyorlar.

Diğer ve güzel konuşan insan-
ları dinlemek ne tatlı bir zevktir.
REŞAT FEYZİ

Rejisör Vedat Örfi bir tiyatro troj u kurdu

Memleketimizin en eski ve ta-
nınmış film rejisörlerinden B. Ve-
dat Örfi bilhassa yaz mevsiminde
İstanbulda bosalan tiyatro âle-
mini doldurmak ve bu meydana
Kadıköy, Üsküdar, Boğaziçi gibi
uzak semtler halkının temsil, san-
at ihtiyaclarını temin etmek üzere
yeni, kuvvetli bir trup teşkil et-
miştir. B. Vedat Örfi ilk temsilini
geçen hafta Şehir Tiyatrosunun
komedi sahnesinde «Kan» isimli
büyük faciada baş rolü oynı-
yarak vermiş ve sürekli alkışlar
toplamaştır.

Uzun yıllar Avrupa sinema â-
leminde bulunan ve Mısırdaki film
sanayisini kuran değerli san'atka-
rımız Üsküdar'daki temsillerine 20
mayıs salı akşamı Bizim sinemada,
Beşiktaş'takilere de 26 mayıs pa-
zartesi akşamı Güzel sinemasında
«Kan» faciasıyla ve bizzat iştirâ-
kile başlayacaktır.

Ders yılı başı tâbiri- nin tefsiri

Maarif Vekâleti ders yılı başı
tabirinin, talebeler için derslerin
başlayacağı gün, öğretmenler için
derslerin başlayacağı gündün bir
hafta evvel ve başöğretmenler için
derslerin başlamasından 15 gün
evvel demek olacağını tefsir ederek
alâkadarlara bildirmiştir.

Askerlik dersi vere- cek olan subaylar

Maarif Vekâleti alâkadarlara
yaptığı bir tamimde, askerî bir-
liklere yakın yerlerdeki Köy Ens-
titülerine askerlik dersleri için
muvaffak subayların, Birlikler -
den uzak yerlerdeki Enstitülere
de emekli subay veyahut Kök Ens-
titüsü öğretmeni ihtiyat subay-
ların tayinini bildirmiştir.

Günün meselesi: Çorap makineleri damgalanacak

Perşembeye evlerdeki 500 ma-
kinenin damgasına başlanıyor

İktisat Müdürlüğü, iplik tevzi-
atının daha iyi esaslar dahilinde
yapılabilmesi ve her hangi bir
suffistimale meydan verilmemesi
için İstanbulda mevcut bütün çor-
ap makinelerine hazırlanmakta
olan madeni damgaların konulma-
sına ve makinelerin numaraya tâ-
bi tutulmasına karar vermiştir.
Bu hususta yapılan tetkikler de
ikmal olunmuş ve madeni plâka-
ların hazırlanmasına başlanmış-
tır.

Şehrimizde 500 den fazla çorap
makinesi olduğu tahmin edilmek-
tedir. Bunların da kısmı azami ev-

lerdedir. Bunların evlerde dam-
galanmasına uzun zaman lazım
geldiğinden damgalama işi bir
merkezde yapılacaktır. Bundan
sonra umumî kontrol yapılacaktır.

Çorap ve çorap imalatına da ya-
rayan diğer trikotaj makineleri-
nin damgalanması işine perşem-
be gününden itibaren başlanı-
caktır.

Diğer taraftan şimdiye kadar
ipliklerini almış olan çorapçılardan
maada hazırlanan ikinci liste-
de bulunanlara da iplik tevziatına
yakında başlanacaktır.

Gece yapılan gizli iş!

Saat 24 de çalışan
bir şeker imalâtha-
nesi bulundu

Bahçekapıda Hamidiye cadde-
sinde 85 numaralı Hafız Mustafa-
ya ait şeker imalâthesinin ev-
velki gece saat 24 de faaliyette bu-
lunduğu ve içinde usta ve çırakla-
rın çalışmakta olduğu görülmüş,
hepsi yakalanarak tahkikata bağ-
lanmıştır.

İngilizlere satılan üzümler

İngilizlere son parti satılan 4000
ton çekirdeksiz üzümün teslimatı-
na başlanmıştır. 15 hazirana ka-
dar bitirilecektir. Eski satışlara a-
it zeytinyağların da teslimine de-
vam olunmaktadır.

Büyükada da gizli ba- lıkçılık yapıyormuş

Büyükada'da Karanfil mahalle-
sinde oturan Yunan tebaasından
Pavli Küçük San'atlar Kanunu -
na aykırı olarak gizli ve seyyar
satıcılık yaparken yakalanmış,
hakkında tahkikata başlanmıştır.

ADLIYE ve POLİS

Beşiktaş vapur iskelesinde
işlenen cinayet davası bitti

Bir kahveciyi öldüren Abdurrahman
dokuz yıl müddetle hapsedilecek

Bundan bir müddet evvel Be-
şiktaşta, iskelede bir cinayet işlen-
miş ve Kadir adında bir kahveci
Abdurrahman adında bir sabıkalı
tarafından bıçakla yaralanarak
öldürülmüştü.

Dün Birinci Ağırceza Mahke-
mesine verilen Abdurrahmanın
muhakemesi bitirilmiştir. Mahk-
me, Abdurrahmanın, Kadire borce-

olduğunu, Kadirin kendisini yolda
görerek istediğini, Abdurrahman
vermeyince Kadirin bıçağını çe-
kerek üzerine saldırdığını, Ab-
durrahmanın da bu vaziyet kar-
şısında bıçağı ile Kadiri öldürd-
üğünü sabit görmüş, kendisini ev-
velâ 18 sene hapse mahkûm etmiş,
bilâhare cezasını 9 seneye indir-
miştir.

ister otele, klüpte ol. İster gazi-
noda, plâjda ol. İster tura çık;
kimse seni kontrol etmez. Sonra...
— Evet... Niye durdun, devam
etsene? — Sonra sır saklamasını da bi-
lirler. — Burası bence o kadar ehem-
miyetli değil. — Bence de. — O halde neden üstünde dur-
dun? — Ha... Anlatayım. İnsanın bir
sırrı olması bir zevktir. Zira bu,
etrafındakilerin size karşı ka-
ytsız olamamalarına sebep olur.
Sizi daima hatırlarlar. Filân yer-
de görmüştük. Şöyle giyinmişti,
Böyle sevişiyordu. Derler, Fakat
gördüklerini, garip bulduklarını,
bir an için meraklımı mucip olan
şeyi bir başkasına söylediler mi?
Siz nihayet üç beş gün teftiş ça-
lırsınız. Fakat sonra... Sonra unu-
tursunuz.

— Hayret!
— Ben, benimle alâkadar olun-
masını tercih ederim. Ehemmiyet

Ucuz Kinin Tevziatı

Yeni parti kininler
ucuz, fakirlere para-
sız satılacak

Vilâyetlere hükümet tarafın-
dan kinin gönderilmeğe başlan-
mıştır.

Şehrimizde de yakında bu şekil-
de bir parti gelecektir. Verilen ye-
ni bir karara göre, kininler sıtma
mucadele muntakalarında çok u-
cuza satılacak ve fakir halka da
parasız olarak dağıtılacaktır.

Diğer taraftan Bakırköy ile Ye-
şilköy arasındaki bataklıkların ku-
rutularak sivrisinek ve sıtma teh-
likelerinin tamamen önlenmesi
için hazırlanan programın tatbi-
kine önümüzdeki ay başlanılacak-
tır.

Bu tatbikat esnasında mezkûr
havalide herkes bir gün bedenlen
bataklıkların kurutulmasında ça-
lışacak veya o günün bedelini te-
diye edecektir.

Ordu hemşireler mektbine 50 bayan alınacak

Milî Müdafaa Vekâleti tarafın-
dan orduya hastabakıcı hemşire
yetiştirmek maksadıyla Ankarada
açılan leyli, meccani mektebe eli
talebe alınacağı şehrimizdeki alâ-
kadarlara bildirilmiştir. Tahsil
müddeti üç yıl olan ve tahsil es-
nasında ayda beşer lira da harçlık
verilen bu mektebe 16 - 22 yaş ara-
sında en az orta okul mezunu olan-
lar imtihansız olarak alınacaktır.
dır. Evvelce evlenerek boşanmış
veya kocası ölmüş olanlar da ka-
bul edileceklerdir.

Talip olanların ağustosun niha-
yetine kadar bulundukları yerle-
rin kaymakamlıklarına veya as-
kerlik şubelerine birer istida ile
müracaat edeceklerdir. Mektep 15
eylülde açılacaktır. Mektebi ik-
mal edenler evvelâ yirmi lira aslı
maaş alacaklar ve memur hakkını
kazanıp tekaüdiye de istihkak
kesbedeceklerdir. Hizmeti mecbu-
riye altı yıldır.

Matbaa ve fabrika- ların vergileri

Matbaalarla fabrikaların 1941
mali yılı içinde tâbi olacakları as-
garî vergi nisbetleri Vekiller He-
yetince şu şekilde tasdik olunarak
dün şehrimizdeki alâkadarlara
bildirilmiştir:

Teşviki sanayi kanunu ile bi-
rinci sınıf sayılan müesseseler:
Maktu vergisi 100, mütehavvil ver-
gisi 3, nisbi vergisi yüzde 5,

Teşviki sanayi kanunu ile ikinci
sınıf sayılan müesseseler: Maktu
90, mütehavvil 2,70, nisbi vergi
yüzde 4,50.

Teşviki sanayi kanunu ile üçün-
cü sınıf sayılan müesseseler: Mak-
tu 80, mütehavvil 2,40 nisbi yüz-
de 4.

Teşviki sanayi kanunu ile dör-
duncü sınıf sayılan müesseseler:
Maktu 70, mütehavvil 2,10, nisbi
vergi yüzde 2,50.

Dörduncü sınıftan aşağı olan
maktu vergisi 60, mütehavvil 9,80,
nisbi vergi yüzde 3.

verilmeyen bir insan olmak, sos-
yete içinde yayılan ölm halinde
dolaşmak demek değil midir?

— O halde bu gece biz birer
öliden farkıysanız.

— Doğru söyledin.

— Dirilmemiz imkânı da yok.

Rezzan kıvrak bir kahkaha attı:

— Adam sen de. Bu gece de ö-

lüverelim. Ne olur? Dirilmek is-
tediğimiz zamna İstanbul dö-

nüveririz.

Vapur Ada iskelesine yanaştığı
zaman, hafif ve sulu bir kar baş-
ladığını gördüler. Naci Rezzan'ın
paltosunu giydirdikten sonra;

— Dur... dedi - kaşkolun var mı?

— Unutmuşum... Hayır hayır

var. Var amma, valizin taa di-

binde.

— Böyle seyahatlere çıkınca

bende bir iki yelek daima bulu-

nur.

DIS Politika

Kızıldenizde Alman
ya ve Amerika

Yazan: Ahmet Şükrü ESMER

Evvelki gün Berlinden verile-
n bir haber Almanyanın Kızılde-
ni bir harp muntakası addetmeğe
başladığını bildirmektedir. Bu
vaziyete göre, Almanyaya bu de-
denin de seyrüsefer eden ticaret gemi-
lerini hangi devlete ait olursa olsun
batıracağı, Almanyanın Kızılde-
ni hakkındaki böyle bir kararın
mesini istilzam eden sebep, Bir-
lik Amerikanın bu denizi, A-
merikan ticaret gemilerine açmış-
tır.

Bitaraf bir devlete ait ticaret
gemilerinin, devletler hukuku
delerile takyit edilen şartlar
tında her denizde seyrüsefer et-
meğe hakları vardır. Fakat A-
merika, geçen harpte bu hak üzeri-
deki ısrarı yüzünden Almanyaya
muharebeyle sürüklenmişti. İki
defa kabul ettiği bitaraflık
numarile kendi ticaret gemi-
lerinin seyrüseferini takyit et-
miştir. Bu kanunlara göre un-
reisi, Amerika ticaret gemileri
harp muntakası olan sahalarla
mekten menedebilir. İşte Rusya
bu kanuna istinaden garbi Akdeniz
İskandinavya, Akdeniz ve Kar-
deniz muntakalarını Amerika
ret gemilerine kapamıştır. Bu
selede dikkat edilecek bir me-
şurdur ki takyit, devletler hukuku-
na değil, Amerika meclisi tarafın-
dan kabul edilen kanuna dayalı-
maktadır. Bu kanun kabul edilince
zaman Amerika meclisi, devletler
hukuku ile Amerika vatandaşları
rına temin edilen hakların ve
lâhîyetlerin hiçbirinden feragat
etmediğini sarîh olarak bildiri-
ti. Binaenaleyh Amerika Cum-
reisi, bu denizi istediği zaman
merika ticaret gemilerine ka-
yabileceği gibi, istediği zaman
da açabilir.

Kızıldenizin kapanmasını
ettiren sebep, bu denizde bul-
un bir İtalyan deniz üssünün bul-
masıydı. İtalyanlar Musavva
manındaki üslerinden Kızılde-
de faaliyette bulunabiliyorlar.
Fakat Musavva limanı ile bir-
Eritre ve Somali sahilleri İngi-
ler tarafından işgal edilmiştir.
sonra Amerika bu denizin
muntakası olmanın çıktığını
dirmiş ve Amerika ticaret ge-
leri içinde Mısra geniş mikyas
nakliyatı yapmasına başlanmış-
tır. Öyle görünüyordu ki Mısır ve
kın Şark İngiltere ile Almanyaya
rasındaki mücadelenin baş-
sahnesi olmağa namzettir. A-
kalılar tarafından yapılan bu
liyatın Almanyayı zavıf bir me-
yete düşürecekğini gören A-
hükûmeti, şimdi Kızıldenizin
mmtakası olduğunu ilân etmiş-
ti. Bu ilân ile istihfad edilen gemi-
şikârdır: Almanyaya, Amerika
ret gemilerini Kızıldenize me-
maktan menetmeğe çalışmaktadır.
Bir defa Almanyanın bu kar-
herşeyden evvel, Amerika ge-
leri tarafından yapılan nakliyat-
tan doğan endişeyi göstermek-
dir. Bu nakliyat askeri harekât-
zerine mühim ölçüde müessir
malidir ki Almanyaya, bu denizi
mmtakası ilân etmeğe kalkışmış-
tır.

Fakat geride mühim bir mese-
kalyor: Mafûmdur ki bir dev-
harp ve yahut da tehlike mü-
kast ilân edilmekle tehlike
maz. Tehlike filî vaziyetten doğ-
Beyannâme ile ihdas edilmiştir.

Kızıldenizde müher devletler
üsleri ve hattâ sahilleri yok-
Bu denizde denizaltı gemileri
faaliyette bulunduğuna delâlet
den bir emare mevcut değildir.
Olsa olsa, Almanyaya bu denizi
rinde tayyare uçurabilir ve ge-
ba Almanlar Kızıldenizin
mmtakası olduğunu bildirdi-
zaman maksatları buydu. Fakat
Amerikanın bundan, ticaret ge-
lerinin seyrüseferinden men'ini
ettirecek derecede büyük bir
İlke dededeceği şüphelidir. Ki-
ki böyle olsa bile, Amerika
zaman ticaret gemilerini harp
takasına yollamak hakkını da
ızdır. Yolladığı takdirde bu
ret gemilerinin seyrüseferine
şartlar, devletler hukukunun
delerile tayin edilmiştir. Bit-
devlete ait ticaret gemisi açık
nizlerde serbest seyrüsefer et-
Harb gemileri onu teftiş ve
yene ederler. İçinde kaçak
yoksa serbest bırakırlar. Ka-
eşya varsa, yolcularının ve ta-
(Devamı 5 inci sahife)

Edebi Roman: 63

KOLKOLA

Müellifi: Nizamettin NAZİF

Yıkantıp giyinmişlerdi. Birbir-
lerine hasreti kalmamış bir ka-
dında bir erkek gibi havadan ci-
vadan konuşabilir bir tabiiyette
idiler.

Koridordaki duvar saatinin tun-
tınları bitince Naci sordu

— Çıkalım mı artık...

— Çıkalım. Fakat nereye gide-

ceğiz?

— Bursaya gitmeğe karar ver-

miştik ya.

— Güzel amma, bu saatte vasıta

bulamayız ki.

— Bursaya doğru gidecek bir

vasıta belki bulamayız. Fakat A-

daya gidebiliriz.

— Orada mı geceliyim?

— İstersen.

— Otellerde kalırlar yoktur.

Donarız.

— Kalmayız Adada öyle ise.

— Ne yaparız?

— Yalovaya çekeriz.

— Bak bu fena fikir değil.

— Şimdi, yarım saat sonra A-

daya bir vapur var. Daha doğrusu

yirmi beş dakikaya kadar sen, şu

kapıcıyı çağır da bir araba getir-
sin.

Rezzan telefona sarıldı:

— Garaja söylemek daha iyi.

Altı dakika sonra otomobilde

idiler ve yirmi dakika sonra da

Sarayburnunu dolanan yandan

çarklı bir Ada vap

AVRUPA HARBİNİN ENİ MESELELERİ

Ali Kemal SUNMAN

Avrupalıların bu Avrupa harbinde ne vaziyet alacakları bahsi vakit tazelendir. Fakat baştanberi anlaşıldı ki Uzak Japonların Amerika ile, ve bu ile olan ihtilaflarından dolayı istifade etmek istiyenler. Bunlar ötedenberi istedikleri gibi bitiremediler. Diğer kuvvetlerle kavgaya da niyetleri yok.

orayı bombardıman ededursun, milli kumandanın ve beraberindeki Çinlilerin metaneti hiç sarsılmamıştır. Çinlilerin bu mukavemet merkezini gidip görmüş olan İngilizlerin ve Amerikalıların anlatıklarına göre orası hakikaten kahramanlığa değer ve bununla şöhrat alacak bir yerdir.

Cesim bir kayanın üzerinde kurulmuş bir şehir. Fakat bu şehir daha ziyade harp şehridir. Çünkü Japonlar her sefer orayı yakıp, yıkmak, konuşturmak için o kadar uğraştıkları halde şehir sahipleri tahribata acıymıyorlar bile. Çamurdan, değneklerden, saman ve kerpiçten yapılmış evleri yakıvermek Japonlara zor değildir. Fakat şimdiye kadar o kayalık yerdeki milli mukavemeti kırabilmek. İşte Japonlar buna hiç muvaffak olamadılar. Hava taarruzlarına kurban olmuş Çinlilerin miktarı binlere varmıştır. Lakin artık Çinliler ona karşı da çare bulmuşlardır. Düşman tayaralarını duyunca kayalık yerlere dağılıyorlar, tabii bir sığınak olan mağaralara giriyorlarmış. Neden yapıldıkları yukarıda söylenen evlerin yakıp yıkılması işe sabrı çok, tahammülü çok olan Çinliyi korkutur gibi değildir.

HALK SÜTUNU

İş Ve İşçi Arıyanlar, şikâyetler, temenniler ve müşküller

İş arayan genç bir kız

Lise tahsilini bitirmiş genç bir kız, resmî ve hususî müesseselerde, yazıhanelerde iş aramaktadır. İş sahiplerinin Son Telgraf Halk sütunu vasıtasıyla «Nebahet» ismine müracaatları rica olunur.

İş Arıyor

Ortamektepler bu yıl mezun olmakta bulunan çalışan, himayeye muhtaç bir genç kanaatkâr bir ücretli kendisine her türlü iş aramaktadır. Talip olanların Lütfen Sofulara Hatırat Hilmi sokağında 12 numarada Sabana bir mektupla müracaatları rica olunur.

İş arıyan bir genç

18 yaşında bir Türk genci. Tahsilini orta okul son sınıfına kadar. Riyaziyem kuvvettir. Herhangi bir müessesede çalışmak istiyor. Keşif de verebilirim. İsteklerini Lütfen aşağı adresime bildirmelerini rica ederim.

Karaköy Karaköy caddesi No. 43 Tahir DÖLDÜŞ

İş arıyan iki genç

17 yaşında 10 uncu sınıfı pek iyi derece ile geçmiş, kimsesiz bir gencim. Tahsilime müsait her işte 30-35 lira ile çalışırım. Adresim: Karaköy Necatibey Cad. No. 190 da Hasan.

16 yaşında ortamektebin üçüncü sınıfına terfi etmiş kimsesiz bir gencim. Az bir ücretle müsait her işi arıyorum. Lütfen Karaköy Necatibey caddesinde 180 numarada Genç adresime müracaat olunuz.

Gelen İş Verme Mektupları

Bayan Mualla: Bir cemiyetten namınıza bir iş verme mektubu gönderilmiştir. Acele almanız mercudur.

Bayan S. K: Yenipostahane'den bir iş mektubunuz vardır.

AÇIK KONUŞMA: Bayan Mukadder: Hanımın nesrolunması için Lütfen mahfuz kalmak üzere adresinize de bildirilmesini rica ederiz.

ROMAN 4

İr Cinayet Davası

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

İçinde tek başınıza yatarken o boşluğun ve kimsesizliğin içinde ikinci bir vücüdün bulunduğuna inanır mısınız? Onun yaşadığına, her'â olduğuna, ne'ş'e bulduğuna, sizden konuştuguna kanar mısınız? Konmaz ve inanmaz mısınız değil mi? Çünkü, yok olan birşeyi, görülmeyen bir vücude inanılmaz. Beni bir gerçeğin tam tersi diye kabul ediniz.

Kızım benim hayalimin ve hayyatımın hudutları içinde o kadar. Lütfüdü, o kadar serpilirdi ki bu hayat ve hayatıyet çemberlerinden taşı ve artık gözlerinin önünde dolayan benimle konuşan, bana ne'ş'e veren, ızdırıp veren, teselli ve en, bütün cismi hüviyete gözlerimin önünde dirilen, dolayan bir varlık oldu. Onu gör-

Biz bize

Şehirli terbiyesi

Üsküdar Halk Tramvayları İdaresinin iyi bir tarafı vardır. Üstü kapalı bekleme yerleri inşası bahsinde, İstanbul Tramvay İdaresini gıpta ettirecek kadar güzel eserler vücade getirir.

Bundan bir iki hafta evvel, Üsküdar'da, Paşakapı istasyonunda, zarif bir bekleme yeri yapılmıştı. Bu salonun içine, süs olsun, diye, iki adet çiçek sakısı kondu. Çiçek sakılarından biri, yerlerine konduktan hemen iki gün sonra, diğeri de bir kaç gün sonra, sırı kadem bastı. Yok oldu, gitti. Bu sakıları çalıp götürün fena karakterli meghul adamın bu medeni terbiyesine lânet edilse yeridir.

Bu bekleme yerinin içinde bir de ayna vardı. Aynayı, henüz söküp götürmediler. Fakat, üstünü, sert bir cisimle, kimbilir ne ile, çizmişler. Bakarsınız, yarın, öbürün, ayna ortasından iki üç parçaya bölünecek, parçalanacak ve düşecek.

Bu bekleme yerinden daha bir çok şeylerin çalınacağı kolaylıkla hatıra geliyor. Bir şehirli olarak, bu hal-den, hepimiz şükümlüyüz.

BÜRHAN CEVAT

Tevkif edildiler

Kumkapıda yazmacı Karniğin dükkânından 35 top tülbent çalan sabıkalı Hacı yakalanmıştır. Kurucuşmede Şeyhulislam Ziyaettin korusunun süslü demir parmaklıklarından 250 kilo kadar söküp 25 kuruştan satmaktan suçlu Kemal ile arkadaşı Zeki dün tevkif edilmişlerdir.

DOKTOR DIYOR KI

Oburluk

İçimizde öyle insanlar vardır ki, çok yerler, o kadar ziyeniyenler bunların haline gıpta ederler. Halbuki gıpta etmekten ziyade, acımak yerindedir. Oburluk hikâyeleri çoktur. Bu oburlardan bazıları dillere destandır.

Bir de, uzun süren ateşli bir hastalık, nekahet devresinde çok yemek ihtiyacı hasıl olur. Bu da vücudun kaybediğini telafi içindir.

Şeker hastalığının çok su içirttiği gibi, çok yemek yedirdiği maldır. Gebelikte aç yemeye yerine, oburluğun geldiği de vardır.

Oburluğun hemen hepsinde mide bozukluk, En acıklı oburluk verem ve kanser hastalıklarından olundırı. Bu iki hastalık ihtiyacı kesmekle meşhur oldukları halde, bazıları aksine oburluk verir. Hasta çok yer, yine durmadan zayıflar. Doymadın giderler.

Oburluk hangi hastalıkla olursa olsun, hormon bozulmasının neticesidir. İştahsızlığın aksine, fakat onun gibi insanı eştir. Dediğimiz gibi, oburların haline gülmeyi, acımayı.

Yiyecek maddelerinin vesikaya tabii tutulduğu memleketteki oburların ballı ise, kimbilir ne kadar acıklıdır?

Hem ricâ ederim kızım ve benim için bu kaçırma lâkürdisini kullanmayınız. Kızım bana kaçmadı, babası bile olmayı kabul etti. Bütün refahına rağmen beraberlik. Bu nokta üzerine dikkatinizi dilerim.

Hâkim sert bir göz atışla hüviyetini henüz tartıya vurmadığı ve kavriyamadığı bu dik bakış, dik söyleyişli adama baktı, sorusunu değiştirdi:

— Kızınızı bir gece yarısı evinden alıp götürmüşsünüz?

— Evet, bir gece yarısı.

— Bunu niçin yaptınız?

— Onunla bir ve beraber olmak için yaptığımı söylemişim.

MAHKEMELERDE: Uç diyince ayaklar, yük diyince kanatlar

“Bunun niyeti üç beş kuruşla beni atlatmak.. Ortaklıktan ayrılma..”

Yazan: HÜSEYİN BENÇET

Birinin kafası gözü, öbürünün eli beyaz sargılarla sarılı idi. Birbirlerine, düşmanca bakıyorlar, adeta diş bileyorlardı. Yanlarında bir mahalle bekçisi, mahkemenin kapısında beklerken, yanlarına birisi yaklaştı. Eli sarılı olana:

— Merhaba Necati. Geçmiş olsun.. Ne oldu? Diye sordu.

— Hiç, dedi. Ne olacak? Ehemmiyetli birşey değil.

Yeni gelen, yüzü gözü sarılı olana dikkatle baktı.

— Aman Kadriçimim. Birden-bire taniyamadım. Bu ne hal? Geçmiş olsun.. İkinci birden böyle olmadunuz? dedi.

O da elini sallayarak «adam sen de..» demek istedi.

— Merak ediyorum yahu.. Konuşsanıza. Necati, Kadri, ne oldunuz yahu? Bu öyle az buz işlere benzemiyor.

Eli sarılı olan:

— Biraz bekle.. Şimdi mahkemeye gireceğiz. Ne olduğunuzu öğrenirsiniz.. Anlatacak halim yok. dedi.

Yeni gelen, cebinden çıkardığı sigara paketinden bir sigara aldı. Sigara paketini evvelâ eli, sonra da yüzü gözü sarılı olana uzatıp birer sigara verdi. Sigaraları yakıldılar.. Henüz birer ikiye nefes çekmişlerdi ki, mahkemenin kapısı açıldı. Mübaşir, bekçiyeye:

— Haydi, getir bakalım.. dedi. Üçü de, ellerindeki sigaraları yere atıp ayaklarıyla basıldılar. Mahkeme salonuna girdiler.

Evvelâ yüzü gözü sarılı olan Kadri söz aldı:

— Bizim bir kahvemiz var. İklimiz ortağız.. Bir türlü geçinemiyoruz. Bu, beni çalıştırıp kendisi gezmek istiyor. Havadan para kazanacak. olur mu? Mademki ortağız, o da çalışacak, ben de çalışacağım.. O da kazanacak, ben de kazanacağım. O da yiyecek, ben de yiyeceğim. Bu, deve kuşu gibi «uç diyince ayaklar, yük diyince kanatlar» her şeye bir bane bulur. Bütün gün serilip kahvede oturur. İkide birde fırsat bulunca, haydi gezmeye.. Her tarafta ben koşup yetiyeceğim. Ne de olsa, ortağız, arkadaşız.. Ben her zaman buna bunu söylerim amma, dinletemedim. Dün gece:

— Gel de şöyle bir yerde oturup hem bir iki tane içelim.. Hem de konuşalım.. Ya sen dükkânı bana devret.. Yahut da ben sana devreyim.. Şu işten kurtulalım. Yahut da, ikimiz de çalışalım.. Dedim.

Bir meyhaneye gittik. Oturup içmeğe başladık. Bir taraftan içiyoruz, bir taraftan da konuşuyoruz. Ben:

— Arkadaş! dedim. Sen ağa, ben ağa.. İnekləri kim sağa? Ben de sinin gibi bütün gün otursam, havamda, keyfimde gezsem, bu iş if-

lâs eder. Halbuki, sen de benim gibi biraz çalışsan, isimizi ilerletir, daha fazla kazanırsın. Hangisini aklın kesiyorsa yapalım. Ya ben hissem sana satayım.. Ya sen bana sat.. Yahut da, ikimiz de çalışalım. O aralık, bu, bir kantarlı savurdu.

— Kantarlı nedir?

— Küfür, efendim.. Amma, öyle bir küfür ki.. Dayanamadım.

— Arkadaş, kendine gel.. Ağzından çıkanı kulağın dumuyor mu? dedim. Bu ayağa kalktı.. Masanın üzerindeki koca rakı şişesini kaldırıncaya alınının şakağına yapıştırdı.. Şişe kırıldı.. Kafam, gözüm, kan içinde kaldı.. Davacıyım.

Kadri oturdu. Necati ayağa kalktı..

— Hayır efendim, hayır. Hep-sini uyduruyor! diye söze başladı. Bunun niyeti, üç beş kuruş verip beni atlatmak, ortaklıktan ayrılmak. Kahveyi yalnız işletmek. Allah bereket versin, oldukça iş yapıyor, geçinecek kadar para kazanıyoruz. Amma, bu aç gözlü.. Hepsini kendi kazanacak. Ben buna razı olmayınca, düşüncümüş taşınmış, beni bıçakla vurup kor-kutmayı kurmuş. Dün gece,

— Söyle bir iki tane içelim de konuşalım! diye beni meyhaneye davet etti. Meğer, biçiminde da hazırlamış. Benim kalbimde fesatlık, kötülük yok. Aklıma gelir mi böyle şey.. Birkaç tane içtik. Bu, tutturdu:

— Sana yüz elli lira vereyim.. Ortaklıktan ayrılalım.

— Ne münasebet? dedim. Dükkân kapısı, Hak kapısı.. Ben ne bekliyorsam bu dükkândan bekliyorum. Bu kadar se-nememek verdik. İyi kötü, kazan-dık da..

— İki yüz vereyim.. dedi.

— Olmaz, dedim.

— İki yüz elli.. dedi.

— Olmaz, dedim.

— Artık sen hallediyorsun.. Ben seninle uğraşamam! dedi. Belinden bir bıçak çekti, üzerine atıldı. Evvelâallah, bileğime sağla-mımdır amma, silâha, bıçağa da hiç yüzüm yoktur. Korktum amma, can korkusu, beni kahraman yaptı. Atılıp, elinden bıçağı alayım, dedim. Bakınız, elim, buradan buraya kadar, bıçakla kesildi.. Kan revan içinde kaldım. Biraz daha davranmasam, eğergâhımı parçalayacak. Masanın üzerindeki şişeyi kapınca kafasına vurdum. Onu yaraladım, kendimi kurtardım. Yoksa, allımallah öldürcekti. Ben ondan davacıyım..

Şahitlerden meyhaneci Abdi çağırıldı. Abdi, ırdı yarı, eski küllü hanbeyleri tipinin kırmızı, külü hanbeyleri tonile, jestlerle konuşan bir adam. Yemin ettirildikten sonra, gördüğünü, bildiğini anlat-mağa başladı:

— Ben olmasaydım, ikisi birbir-

(Devamı 6 ncı sayfa)

Başmuharrirler Ne Diyorlar?

IKDAM

B. Abidin Daver «Yılınin tuttuğu yol isimli bugünkü baş yazısında:

«Fransanın, daha doğrusu Vişi hükümetinin İngiltereye karşı Mihverle işbirliği yapması, Amerika, büyük bir infial uyandırdı. Amerika, bu büyük davada, Fransayı da demokrasiler cephesinde farzediyor; onun Almanyaya hoş görünmek siyasetini, mağlûp ve muztar bir vaziyette bulunması dolayısıyla mazur ve zaruri görüyordu. Fakat, Vişi hükümeti, işi azıtarak kendi galibilerinin yanında İngiltereye karşı cephe alınca ve İngiltereyi mağlûp etmek için Almanyaya İtalyaya yarduma bağlayınca Amerika eya ben, ya Mihver» diye bağırarak mecburiyetinde kaldı.

Gelen haberlerden anlaşılıyor ki Amerika, Fransa ile her türlü münasebeti kesecek, Fransız halkına işe işin yaptığı yardımları durduracaktır; hattâ garp nısıf küresindeki Fransız müstemlekelerinin Amerika tarafından işgal ve dare edileceği gibi tehditlerden bile bahis var. Fakat yine Amerikan malbatu «Çöçülün geçen seneki müracaatının muvaffak olması umumiyetle beklenilmiyor.» diye ümitsizlik izhar ediyorlar.

Demekte ve bilâhare şunları yazmaktadır:

«Fransanın Suriyedeki üslerini Mihver kuvvetlerine açması, Türkiyenin menfaatlerine asla uygun değildir; Çünkü harbi cennup hudutlarımızı daraltmakta ve muvassala hatlarımızın kesilmesini mücip olacak bir vaziyet ihlas etmektedir.

CUMHURİYET

B. Yunus Nadi «Harp ekonomisi isimli bugünkü baş yazısında iki yunus doldurmasına üç ay kısır gün kalmış olan yeni dünya harbinin daha ne kadar süreceğini kimsenin bilmediğini söyledikten sonra harbin inkışafına silâh elde bekliyerek takip etmekte olduğumuzu beyan eder:

«Hükümetimizin aldığı tedbirler yalnız askeri mahiyette hazırlıklardan ibaret değildir. Modern harbin audutlarında ve gerilerde istediği bütün tedbirler tevessül edilmiştir.» demekte ve bilâhare şunları yazmaktadır:

«Avrupanın harp içinde ve dışındaki bütün memleketlerinde ihtiyaç maddelerinin tevziatı için bir takım tahditler konmuş olduğuna biliyoruz. Türkiyemiz bu hususta fiat mürakabesi gibi halkın hukukunu koruyan tedbirlerden ıleri gecmedi. Mevcut eşyanın istihlakı kayıtsız ve şartsız devam ediyor. Bu bahiste hükümet tedbir itihazına lüzum görmedi diye halkın da hiç tedbirsiz hareket etmesi lâzım gelmez. İçinde yaşadığımız devrin demir leblebi cennitliği göz önünde tutularak herkesin istihlakinde tasarrufa dikkat etmesi kendiliginde takdir olunabilen bir zarurettir. Böylelikle, memleket dışındaki harp istediği kadar uzun sürsün, vatanımızda her zaman herkese yetecek daimi bir stok varlığı kendiligidinden teassüs etmiş olur.

Harp esasında dahi memleket iktisadının kuvvetli vaziyeti, devlet hazinesinin kudretini arttıran başlıca amil olduğuna söylemiye hacet bile olmasa gerektir. Vatanımızın mevcudiyet ve istiklâlini muhafaza için alınan tedbirlerde maliyemizin tahammülüne mecbur olduğu yükün çok ağır olacağı ve onu bu vazifesinin ifasında daima müktedir ve muvaffak vaziyette tutmamız cümlemize terettüp eden mukaddes bir borç bulunduğuna bir an bile unutmamalıyız..»

YENİ SABAH

B. Hüseyin Cahit Yalçın «Fransa ve Suriye» isimli bugünkü baş yazısında ezümle şunları yazmaktadır:

«Fransızlar daha Osmanlı İmparatorluğu devrinde, Suriyeye gözlerini dikmişlerdi. Burasını kendileri için müstakbel bir müstemleke addediyorlar ve ona göre hazırlıkta bulunuyorlardı. Umumi Harp bittikten ve Osmanlı imparatorluğu yıkıldıktan sonra, Fransızlar Suriyeyi doğrudan doğruya bir müstemleke ilan edemediler. Çünkü sulh muahedemeleri üzerinde Villon Prensiplerinin uzaktan uzağa da olsa bir tesiri kalmıştı. Galip emperyalist devletler bir «hileli ser'iye» icat ettiler; «mandat» şeklini ileri sürdüler. Suriye istiklâle namet bir ülke telâkki olundu. Fakat tamamen olgun bir hale gelinceye kadar yüksek bir nezaret ve bir sevk ve idare altında tutulmak için Milletler Cemiyeti tarafından Fransaya vedia olarak verildi. Fransa da burada Milletler Cemiyeti tarafından verilmiş hak ve sâlahiyette hüküm sürüyordu. Şimdi Fransa Milletler Cemiyetine ait olan bir idare hakkını ona iade etmesi lâzım gelir. Meselenin hukukular marifetiyle yahut herhangi bir hukuk mahkemesinde halledilmesi lâzım gelse idi bundan başka türlü bir karar verilemez imkân olmazdı. Berlin, Japonya'nın mandası altında kalan yerlere itiraz edilememesi misal diye göstererek Fransızların Suriye mandasını muhafazaya hakları olacağını iddia ediyor. Biz bütün bu münakaşayı bugünkü serait içinde yersiz ve mânâsız buluyoruz. Çünkü bu kadar müthiş bir harp cereyanı ederken meseleyi sırf hukuk ve şekli bakımdan tetkik etmeğe ve neticelendirmeğe imkân yoktur.

Eğer, Ziya Gün'ün serveti ve yukarıda saydığımız makamların müzaheret ve yardımları bu iş bu sefer halledilirse, şehre ve memlekete çok büyük bir hizmet ifa edilmiş olacaktır.

R. SABİT

Açık iş ve memuriyetler

Milli Müdafaa Vekâleti Fen ve Sanayi Umum Müdürlüğü 100 lira aylık ücretle 50 yaşını geçmemiş bir elektrikçi aramaktadır. 25 m. yasa kadar müracaat olunmalıdır. Paşa bahçe işi ve cam fabrikasına bir bobinci ve elektrikçi aranmaktadır.

Ankarada Kızılayın Mamak gam maske fabrikasına imtihanla tor-nacılar aranmaktadır.

Ankarada Kızılay Cemiyeti muhasebe ve tahrirat şubelerine 90 ve 110 lira aylık ücretle Lise mezunu memurlar aranmaktadır. Talip olanların birer istida ve vesikalarla Kızılay Cemiyeti umumî merkezine müracaatları icap etmektedir.

